

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету

Неля ПОДЛЕВСЬКА

01 вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічна практика з української мови і літератури у закладах загальної середньої освіти

Галузь знань	А Освіта
Спеціальність	А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність	А4.01 Середня освіта (українська мова і література)
Додаткова предметна спеціальність	А4.021 Середня освіта (англійська мова та зарубіжна література)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова та зарубіжна література)
Обсяг дисципліни	8 кредитів ЄКТС
Шифр дисципліни –	ОФП.17
Статус дисципліни	обов'язкова (професійної підготовки)
Факультет	гуманітарно-педагогічний
Кафедра	слов'янської філології

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС			Залік	Іспит
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття					
Д	4	7	8	240	-	-	-	-	-	240	-	-	+	-

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова та зарубіжна література)» за спеціальністю А4 «Середня освіта (українська мова і література)» спеціалізація «Середня освіта (англійська мова та зарубіжна література)»

Робоча програма складена Горючок канд. пед.н., доц. Інна ГОРЯЧОК

Схвалено на засіданні кафедри слов'янської філології.

Протокол від 29.08.2025 №1

Зав.кафедри Торчинська Наталія ТОРЧИНСЬКА

Робоча програма розглянута та схвалена вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради факультету Подлевська Неля ПОДЛЕВСЬКА

Хмельницький 2025

2 ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Посада	Назва кафедри	Підпис	Ім'я, ПРІЗВИЩЕ
Гарант ОП	Української філології		Оксана ЮЦИШИНА
Завідувач кафедри	Української філології		Анатолій ЯНЧИШИН

3. Пояснювальна записка

«Педагогічна практика з української мови та літератури у ЗЗСО» є однією складовою фахової підготовки і посідає провідне місце у підготовці фахівців першого (бакалаврського) рівня за предметною спеціальністю А4.01 Середня освіта (Українська мова і література), додатковою предметною спеціальністю А4.021 Середня освіта (англійська мова та зарубіжна література) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова та зарубіжна література)».

Пререквізити – вступ до літературознавства, інформаційні технології (за професійним спрямуванням), сучасний літературний процес, усна народна творчість, фольклорна практика, історія української літератури, історія зарубіжної літератури, педагогіка, психологія, методика навчання української мови у ЗЗСО та методика навчання української та зарубіжної літератури у ЗЗСО.

Постреквізити – кваліфікаційний іспит з української мови та літератури.

Відповідно до освітньої програми дисципліна має забезпечити:

– **компетентності:**

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК03. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК06. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК09. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК12. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

ЗК13. Здатність генерувати нові ідеї.

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності, виявляти та вирішувати проблеми.

ЗК15. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК16. Здатність цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.

ЗК17. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології з дотриманням етично-правових норм в умовах євроінтеграційних процесів.

ЗК18. Здатність ідентифікувати себе як громадянина України, здійснювати психологічну саморегуляцію та заходи щодо забезпечення безпеки й надання медичної допомоги.

ФК01. Здатність виконувати вимоги Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності з урахуванням предметної спеціальності.

ФК02. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.

ФК03. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

ФК04. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей.

ФК05. Здатність здійснювати інтегроване навчання учнів.

ФК06. Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК07. Здатність розвивати в учнів критичне мислення.

ФК08. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентного підходу.

ФК09. Здатність формувати ціннісні ставлення в учнів.

ФК10. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

ФК11. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі, створювати та використовувати цифрові освітні ресурси.

ФК12. Здатність використовувати навчально-методичний інструментарій, обладнання навчального й загального призначення для кабінетів (за предметними спеціальностями); мультимедійне обладнання.

ФК13. Здатність враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів для формування мотивації учнів та організації їхньої пізнавальної діяльності, розвитку позитивної самооцінки, я-ідентичності.

ФК14. Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

ФК15. Здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, усвідомлюючи власні почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами.

ФК16. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно орієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК17. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежновід його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

ФК18. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі.

ФК19. Здатність організовувати безпечно освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу, здійснювати профілактично-просвітницьку роботу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя.

ФК20. Здатність планувати, організовувати освітній процес з використанням різних видів і форм навчально-пізнавальної діяльності, прогнозувати результати освітнього процесу.

ФК21. Здатність здійснювати оцінювання рівня навчальних досягнень учнів, аналізувати результати їхнього навчання, навчати учнів самооцінювання та взаємооцінювання.

ФК22. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі.

ФК23. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

ФК24. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, навчатися впродовж життя.

ПРН01. Знати та дотримуватися вимог Державного стандарту базової середньої освіти у професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.

ПРН02. Вільно спілкуватися державною мовою на професійну тематику, використовуючи сучасну термінологію та систему понять за спеціальністю; аргументовано висловлювати власні думки державною мовою.

ПРН03. Спілкуватися іноземною мовою у професійній діяльності.

ПРН04. Реалізовувати свої громадянські права і обов'язки, усвідомлювати та утверджувати цінності демократичного суспільства у професійній діяльності.

ПРН05. Використовувати мовні засоби для пояснення учням навчального матеріалу, постановки проблемних питань, відповідати на запитання; застосовувати мову та мовні засоби як інструмент мотивації учнів до пізнання навколишнього світу.

ПРН06. Знати законодавчі вимоги щодо змісту загальної середньої освіти відповідно до рівня та форм організації освітнього процесу (державні стандарти, типові освітні програми, модельні навчальні програми).

ПРН07. Демонструвати академічні знання з освітньої галузі/навчального предмету (інтегрованого курсу) і володіти методиками і технологіями моделювання змісту навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

ПРН08. Добирати дидактичні матеріали для вивчення учнями окремих тем/розділів навчальної програми відповідно до обов'язкових результатів навчання.

ПРН09. Використовувати навчальний матеріал з метою розвитку в учнів ключових компетентностей і вмінь, спільних для всіх компетентностей, навчати учнів застосовувати їх на практиці.

ПРН10. Використовувати міжпредметні зв'язки, інтеграцію змісту різних освітніх галузей.

ПРН11. Добирати доцільні сучасні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів засобами освітньої галузі/навчального предмету (інтегрованого курсу) відповідно до визначених теми, мети і завдань уроку.

ПРН12. Застосовувати методики і технології розвитку критичного мислення в учнів

ПРН13. Володіти методиками та інструментами оцінювання та моніторингу результатів навчання учнів.

ПРН14. Володіти методиками формування та розвитку ціннісних ставлень в учнів.

ПРН15. Використовувати інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі та для професійного розвитку, створювати та використовувати цифрові освітні ресурси.

ПРН16. Орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, перевіряти її достовірність, оперувати нею у професійній діяльності.

ПРН17. Використовувати навчально-методичний інструментарій, обладнання навчального й загального призначення для кабінетів (за предметними спеціальностями); мультимедійне обладнання в освітньому процесі.

ПРН18. Дотримуватися академічної доброчесності, вимог з охорони авторських прав під час використання та поширення електронних (цифрових) освітніх ресурсів.

ПРН19. Усвідомлювати вплив вікових особливостей учнів на різні сфери їх розвитку, психічні процеси та використовувати відповідні форми і методи роботи з учнями; розпізнавати індивідуальні особливості учнів (навчальні стилі, типи темпераменту, особливості розвитку тощо) та враховувати їх під час планування та здійснення освітнього процесу.

ПРН20. Враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів для формування мотивації учнів та організації їхньої пізнавальної діяльності, розвитку позитивної самооцінки, я-ідентичності.

ПРН21. Підтримувати взаємодію між учнями для сприяння їхньому соціальному розвитку, формувати навички взаємодопомоги та співпраці.

ПРН22. Усвідомлювати власні почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами, володіти способами запобігання професійному вигоранню.

ПРН23. Взаємодіяти з учасниками освітнього процесу конструктивно та безпечно, поважаючи розмаїття думок і поглядів, приймаючи та поцінуючи інакшість.

ПРН24. Взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на засадах партнерства.

ПРН25. Забезпечувати педагогічний супровід учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі

ПРН26. Добирати та застосовувати в освітньому середовищі здоров'язбережувальні засоби та ресурси, володіти методами профілактично-просвітницької роботи та безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя.

ПРН27. Знати умови надання медичної допомоги відповідно до законодавства, розпізнавати зовнішні ознаки погіршення самопочуття людини.

ПРН28. Забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, з урахуванням його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

ПРН29. Планувати освітній процес на основі освітньої програми закладу освіти і навчальних програм з предметів (інтегрованих курсів) з урахуванням вимог Державного стандарту базової середньої освіти.

ПРН30. Моделювати навчальні заняття на основі компетентнісного, діяльнісного, особистісно-зорієнтованого підходів.

ПРН31. Організовувати навчальні заняття різних типів, застосовувати різні види і форми навчально-пізнавальної діяльності учнів.

ПРН32. Здійснювати різні види оцінювання результатів навчання учнів (формувальне, поточне, підсумкове тощо) з використанням відповідних методик і критеріїв оцінювання.

ПРН33. Аналізувати результати навчання учнів з метою подальшого врахування в освітньому процесі; використовувати методи та прийоми розвитку в учнів здатності до самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання.

ПРН34. Визначати доцільність застосування різних методів наукового пізнання в освітньому процесі відповідно до змісту навчання.

ПРН35. Добирати та застосовувати інноваційні форми, методи, прийоми, засоби навчання у педагогічній діяльності.

ПРН36. Застосовувати різні підходи до розв'язання проблем, генерувати нові ідеї, демонструвати відкритість до ідей та рішень учасників освітнього процесу.

ПРН37. Визначати власні освітні потреби та обирати відповідні види, форми, програми професійного розвитку.

ПРН38. Уміти характеризувати українську національну ідентичність та її ознаки; використовувати способи та методи психологічної саморегуляції й допомоги, засоби забезпечення безпеки/самобезпеки в умовах надзвичайних ситуацій, надавати домедичну допомогу.

ПРН39. Аудіювати й створювати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН40. Застосовувати різні види аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН41. Моделювати й аналізувати лінгвістичні одиниці в стандартних і нестандартних ситуаціях, здійснювати лінгвістичний аналіз тексту через взаємозв'язок мовних одиниць.

ПРН45. Характеризувати тенденції, етапи і особливості літературного процесу країн у різні епохи, аналізувати художні твори за їхніми ознаками та в контексті епохи, оперуючи відповідною термінологією.

1. Структура і зміст програми

1.1. Програма практики

№	Зміст практики	Кіл-ть годин
1	Участь у установній конференції	4
2	Знайомство здобувачів вищої освіти зі специфікою діяльності закладу загальної середньої освіти; системою освітнього процесу в ньому.	6
3	Знайомство з керівниками бази практики, обговорення з ними завдань та системи навчально-виховної роботи в класі. Знайомство з учнями класів, у яких буде проходити практика.	6
4	Складання індивідуального плану роботи з педагогічної практики; узгодження та затвердження календарного графіку проходження практики керівниками практики.	2
5	Вивчення документації ЗЗСО (Статуту ЗЗСО, Правил внутрішнього розпорядку, розкладу, планів навчальної та виховної роботи, документації вчителя української мови та літератури, журналів, іншої документації). Вивчення вимог до ведення та зберігання шкільної документації.	14
6	Вивчення системи планування роботи вчителя української мови та української літератури, зарубіжної літератури та англійської мови на рік, семестр та окреме заняття.	18
7	Відвідування уроків української мови та української літератури, зарубіжної літератури та англійської мови які проводять вчителі-керівники від бази практики, та аналіз уроків-спостережень.	20

8	Планування та підготовка до проведення пробних уроків з української мови та української літератури, зарубіжної літератури та англійської мови	20
9	Проведення пробних уроків	32
10	Планування та підготовка до проведення залікових уроків з української мови та української літератури, зарубіжної літератури та англійської мови	20
11	Проведення залікових уроків української мови та української літератури, зарубіжної літератури та англійської мови	24
12	Планування та підготовка до проведення позаурочного навчально-виховного заходу.	14
13	Проведення позаурочного навчально-виховного заходу	14
14	Вивчення досвіду роботи вчителів української мови та української літератури, зарубіжної літератури та англійської мови бази практики.	10
15	Ознайомлення з навчально-методичною літературою з питань використання інноваційних технологій у навчанні української мови та української літератури, зарубіжної літератури та англійської мови	10
16	Розробка дидактичних матеріалів до уроків української мови та української літератури, зарубіжної літератури та англійської мови	10
17	Оформлення звітної документації.	6
18	Участь у звітній конференції. Захист практики.	4
	Загальна кількість годин	240

1.2. Вимоги до звіту про практику (робоча документація)

Після завершення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Звітна документація з практики подається здобувачами вищої освіти керівнику практики від кафедри для перевірки упродовж трьох днів після завершення практики.

У звітній документації студента-практиканта мають бути:

1. Щоденник практики.
2. Письмовий звіт про проходження педагогічної практики у закладах загальної середньої освіти.
3. Аналіз уроків спостережень.
4. Плани-конспекти пробних уроків.
5. Плани-конспекти залікових уроків
6. План-конспект позаурочного навчально-виховного заходу
7. Дидактичні матеріали.

Загальні вимоги до оформлення звітної документації такі. Документи оформляються охайно. Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку. Звітна документація обов'язково повинна містити перелік всіх документів практики із зазначеними сторінками. Оформлення звітних документів входить в час проходження практики. Їх перевіряють і затверджують керівники практики від бази практики та навчального закладу. Звіт здобувача про практику оформляється у вигляді друкованого тексту на листках формату А4, у форматі Word, шрифт TimesNewRoman 14, міжрядковий інтервал 1,5, поля: верхнє -2, нижнє -2, ліве -3, праве -1,5. Нумерація сторінок наскрізна.

4. Технології та методи навчання

Форми організації навчання: практична підготовка, консультація, самостійна робота, індивідуальні завдання (звіт з практики).

Методи навчання: словесні (розповідь викладача, бесіда, пояснення), наочні (демонстрація реальних або зображених об'єктів, явищ і їх спостереження).

Технології навчання: репродуктивні, проєктні, інформаційно-комп'ютерні, технології дистанційного, контекстного навчання.

Інструменти ІКТ (PowerPoint, MOODLE, ZOOM, месенджери (Viber, корпоративна електронна пошта тощо).

5. Методи контролю

На всіх етапах проходження практики здобувачі вищої освіти отримують індивідуальні консультації керівників практики від кафедри. Обов'язковим для здобувача є ведення щоденника з практики, в якому послідовно висвітлюються всі етапи роботи та форми контролю, і який додається до звіту з практики.

Після завершення практики здобувачі вищої освіти надають керівнику практики від кафедри звітну документацію. Захист звіту з практики проводиться на звітній конференції з практики. Назвітну конференцію необхідно подати звіт, заповнений щоденник та зробити презентацію про свою роботу в закладі загальної середньої освіти.

Оцінка за практику виставляється членами комісії із захисту практики. До уваги береться виконання програми практики та реалізація поставлених завдань, якісна характеристика продуктивності діяльності здобувача-практиканта керівником практики від кафедри та керівниками від бази практики, якість підсумкової документації та подання її у встановлені терміни.

6. Оцінювання результатів практики

Результати складання заліку оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та вносяться до екзаменаційних відомостей, індивідуального плану студента.

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися правил академічної доброчесності (див. Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Хмельницькому національному університеті, <https://cutt.ly/QMZTV0B>).

Оцінювання результатів практики за ваговими коефіцієнтами

Оцінювання здійснюється за основними видами навчальної діяльності, висновками керівників практики, якістю звітної документації та за хистом результатів. Таблиця 2 містить критерії оцінювання педагогічної практики здобувачів.

Таблиця 2 – Структурування програми практики за видами робіт

Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)							
Виконання програми практики ***			Оцінка керівника практики від:		Якість звіту, захист		Разом балів
Проведення уроків з укр. мови, англійської мови	Проведення уроків з української літератури	Проведення виховного заходу	кафедри	бази	звіт	захист	

8–12	8–12	8–12	3–5	$\frac{3-}{5}$	$\frac{12-}{20}$	18–30	60–100
------	------	------	-----	----------------	------------------	-------	--------

Накопичена здобувачем сума балів за результатами поточного оцінювання різних видів навчальної роботи та підсумкового контрольного заходу згідно з таблицею 3 трансформується в інституційну шкалу оцінювання та шкалу оцінювання ЄКТС.

Таблиця 3 – Співвідношення шкал оцінювання інституційної та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Рейтингова шкала балів	Інституційна оцінка (опис рівня досягнення здобувачем запланованих результатів навчання з освітнього компонента)	
		Залік	Іспит/диференційований залік
A	90–100	Зараховано	Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з освітнього компонента, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
B	83–89		Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з освітнього компонента та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
C	73–82		
D	66–72		
E	60–65		Задовільно/Satisfactory – достатній рівень. Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з освітнього компонента
FX	40–59	Незараховано	Незадовільно/Fail – недостатній рівень. Низка запланованих результатів навчання з освітнього компонента відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
F	0–39		Незадовільно/Fail – результати навчання відсутні

4. Рекомендована література

1. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Хмельницькому національному університеті: Електронний ресурс: <https://khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/normatyvni-dokumenty/polozhennya/pro-praktychnu-pidgotovku.pdf>
- 2.
3. Семеног О., Базиль Л., Дятленко Т. Фахова практика вчителя-словесника. Луганськ: Ноулідж, 2011. 496 с.
4. Сірант Н. П. Методичні рекомендації до проходження педагогічної практики: навч.- метод. посіб. Львів, 2013. 116 с.
5. Токмань Г., Козубенко Л., Дига Н., Черниш Н. Практика в системі бакалаврської і магістерської освіти філолога: літературознавчий аспект

:навчальний посібник Ніжин, 2018. 304 с.

Інформаційні ресурси:

1. Модульне середовище для навчання (розміщені усі необхідні матеріали з дисципліни). Пошук – Кафедра української філології, «Педагогічна практика у закладах загальної середньої освіти (Горячок І. В.)». URL <https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=9378>
2. Інституційний репозитарій ХНУ. URL: <http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk>
Електронна бібліотека ХНУ. URL: http://lib.khmnu.edu.ua/asp/php_f/p1age_lib.php